

Burgemeester: (on)gewilde baan

De wil om in Friesland burgemeester te worden neemt af, zegt de provincie. Het is maar hoe je het bekijkt: het aantal sollicitanten blijkt per keer en per gemeente enorm te verschillen. Waarom eigenlijk?

RUTGER VAN DER MEIJ

Hoe weet de provincie dat er minder belangstelling is?

Elke keer als er een Friese – kroonbenoemde – burgemeestersvacature ontstaat, gaan de sollicitaties eerst naar de commissaris van de koning. Volgens de provincie hebben de laatste tien jaar op alle 25 vacatures die in Friesland werden opgesteld, in totaal 545 kandidaten gesolliciteerd.

Per gemeente waren dat dus gemiddeld 22 sollicitanten. Het punt is dat dit gemiddelde bij de zes meest recente burgemeestersvacatures – Vlieland (12), Dantumadiel (13), Súdwest-Fryslân (16), Waadhoeke (12), Achtkarspelen (12) en Smallingerland (12) – lang niet is gehaald. De trend is dus omlaag, redeneert de provincie. Dat zou bovendien ook een landelijke ontwikkeling zijn.

Klopt die conclusie een beetje?

Het hangt er maar net van af hoe ver je teruggaat in de tijd. Amper twee maanden voor de vacature Vlieland, medio 2017, zochten ook Weststellingwerf en Schiermonnikoog een nieuwe burgemeester. Daar reageerden toen 37 respectievelijk 69 sollicitanten op. Als de belangstelling dus inderdaad zou afnemen, lijkt die trend niet ouder dan anderhalf jaar.

En dan kan de situatie per gemeente nog flink verschillen. In de Zuidoosthoek was de animo bij de laatste vacante burgemeestersposten groter dan bij de ronde vacatures ervoor (zie tabel).

Voor Ooststellingwerf moet de blik dan wel erg ver terug, want sinds 1985 zijn daar nog maar twee burgervaders benoemd. Heerenveen lijkt een stuk populairder dan de andere grote gemeenten.

En niet alleen Schiermonnikoog, ook de andere eilanden zijn doorgaans zeer geliefd bij aspirant-burgemeesters. Alleen voor Vlieland liep het aantal sollicitaties de laatste keer met 27 terug.

Waarom smolt de interesse voor Vlieland weg?

Op het eiland ontstond in 2017 een vacature. Tineke Schokker was toen twee jaar waarnemend burgemeester. De gemeenteraad vroeg haar na-

Marga Waanders is sinds oktober de eerste burger van Waadhoeke. Voor de burgemeesterspost in de nieuwe fusiegemeente solliciteerden twaalf kandidaten. FOTO HOGE NOORDEN/JACOB VAN ESSEN

drukkelijk te solliciteren. Omdat de voorkeur voor Schokker wijd en zijd bekend was, besloten veel minder sollicitanten dan gebruikelijk een poging te wagen. Schokker trok zoals verwacht aan het langste eind.

Volgens de provincie speelde hetzelfde in Harlingen, waar de raad in 2014 graag verder wilde met waarnemer Roel Sluiter, en in Súdwest-Fryslân, waar interim Hayo Apotheker in 2011 de gedoodverfde kandidaat was voor de fusiegemeente. In beide gevallen waren er weinig andere kapers op de kust.

Stel dat de animo inderdaad daalt, waar ligt dat dan aan?

Een van de oorzaken is mogelijk dat partners van burgemeesters minder vaak bereid zijn om mee te verhuizen, zo zegt commissaris van de koning Arno Brok. Zij kunnen niet altijd zomaar hun baan opzeggen. Daarnaast, vermoedt hij, kan de voorkeur van sommige gemeenten voor een Friestalige of 'Frieszinnige'

burgemeester de drempel voor kandidaten van buiten de provincie verhogen. En als het landelijke aanbod van burgemeestersposten tijdelijk hoog is, heeft dat ook invloed.

Verder is er nog het voortdurende fuseren van gemeenten. Als het dui-

Solliciteren op eigen post

Twee wat aparte gevallen zijn uit de tabel weggelaten. In 2014 moesten burgemeesters Ferd Crone en Tjeerd van der Zwan op hun eigen functie solliciteren, omdat de gemeenten Leeuwarden en Heerenveen door fusies groter werden. Iedereen wilde dat de twee zouden blijven, dus de sollicitatie was een formaliteit. In Leeuwarden reageerde slechts één andere sollicitant en in Heerenveen twee.

delijk is dat een kleinere gemeente mogelijk wordt opgeheven, is het lastig nog een goede kandidaat te vinden voor een kroonbenoeming. Het was de reden dat de sollicitatieronde op het Bildt in 2010 (13 kandidaten) mislukte. Waarnemer Gerrit Krol mocht de rit uitzitten en werd uiteindelijk de langstzittende waarnemend burgemeester van Nederland.

Komt het ambt van burgemeester nu in gevaar?

Het Bildt laat zien dat het fout kan gaan. En Vlieland ook, waar bij de sollicitatieronde in 2014 alle 39 kandidaten ongeschikt werden bevonden. Dat er veel sollicitanten zijn, is dus geen garantie voor succes.

Maar over het algemeen zit er nog genoeg vis in de vijver. Volgens Brok moeten er per vacature ten minste vier benoembare sollicitanten overblijven om mee verder te gaan. Dat aantal wordt volgens de CdK vrijwel altijd moeiteloos gehaald.

Sollicitanten voor vacatures burgemeester

Aantal sollicitanten bij de laatste twee vacatures, in de huidige Friese gemeenten

Gemeente	Aantal sollicitanten	Jaar
Schiermonnikoog	69	(2017)
	46	(2011)
Ameland	39	(2006)
	30	(2000)
Weststellingwerf	37	(2017)
	22	(2005)
Terschelling	31	(2014)
	40	(2002)
Heerenveen	28	(2011)
	25	(1993)
Ooststellingwerf	26	(2005)
	22	(1985)
Opsterland	25	(2014)
	23	(2007)
De Fryske Marren	20	(2015)
Tytsjerksteradiel	18	(2016)
	18	(2010)
Leeuwarden	17	(2007)
	13	(2003)
Sudwest-Fryslân	16	(2018)
	9	(2011)
Dantumadiel	13	(2017)
	32	(2004)
Achtkarspelen	12	(2018)
	26	(2012)
Smallingerland	12	(2019)
	20	(2012)
Vlieland	12	(2017)
	39	(2014)
Waadhoeke	12	(2018)
Harlingen	9	(2014)
	26	(2006)
Noardeast-Fryslân	-	-